

ЧЕТВРТИНА СТАНОВНИШТВА У СРБИЈИ ПИЈЕ НЕКВАЛИТЕТНУ ВОДУ

Арсен, фенол и нитрати

Најтеже у Поморављу и Војводини. – Највећи проблем су сеоска насеља и локални водоводи које нико не контролише

Четвртина становништва у Србији пије некавалитетну воду. Најчешћи узроци физичко-хемијске неисправности су недостатак хлора, повећан садржај гвожђа, нитрата, арсена и органских материја, показују анализе Завода за јавно здравље Србије.

Повећана количина нитрата у води за пиће у Пожаревцу и околним селима изазвала је пре неколико недеља праву узбуну. Инспекција је забранила коришћење воде из градског водовода, а становници су се снабдевали пијаћом водом из цистерни. На основу најновијих налаза стручњаци Института за водопривреду „Јарослав Черни“ саопштили су да је концентрација нитрата са 65 микрограма по литру смањена на око 50 микрограма, што је дозвољена количина.

Др Зорица Рогозовски, из Завода за јавно здравље у Пожаревцу, казала је да је у околним селима која се снабдевају из локалних бунара концентрација нитрата била чак три пута већа од прописане количине. Како је објаснила, селјаци не доносе воду на анализу, која се плаћа, већ је пију на сопствени ризик.

Велико је питање колико вода у којој има нитрата утиче на здравље људи. Др Зорица Рогозовски каже да се тиме нико озбиљно не бави и додаје да таква вода доводи до малокрвности и оштећења дигестивног тракта.

У Пожаревцу су мала насеља у близини изворишта у зонама санитарне заштите својим отпадним водама загадила воду за пиће. Нитрати су врло непријатан загађивач, јер се тешко уклањају из воде за пиће.

Како нам је рекао инжењер Зоран Марјановић, из Института за водопривреду „Јарослав Черни“, њихови стручњаци су урадили пројекат заштите водоизворишта „Кључ“ у Пожаревцу, тако да би снабдевање водом за пиће овог града и околине трајније требало да се стабилизује.

Тешкоће у водоснабдевању у последњих петнаест година јављају се због лошег одржавања система за снабдевање водом, недостатак одговарајуће опреме и недостатка новца да се изграде нове фабрике за прераду воде. Лесковац је вероватно један од ретких градова у Србији где би Јавно комунално предузеће требало да набави опрему за фабрику воде, која ће се градити на локацији Горина близу Вучја, изјавио је директор овог предузећа Зоран Стојановић. Водосистем Барје ће бити завршен до краја наредне године, а његово пуштање у рад омогућиће уредно снабдевање пијаћом водом око 200.000 становника у општини Лесковац и једног броја насеља у општинама Бојник и Лебане.

Према подацима Покрајинског секретаријата за заштиту животне средине и одрживи развој, у чак 38 од укупно 45 војвођанских општина вода не одговара прописаним нормама, због одступања бар једног параметра дефинисаног Правилником о хигијенској исправности воде за пиће. Најлошији квалитет воде има Банат, где се посебно у средњем и северном делу појављује жута вода из дубљих слојева. У Банату око 25 одсто пије исправну воду, а у Бачкој око 30 одсто становника пије исправну и квалитетну воду.

Анализе хемијских карактеристика подземних вода у Војводини, које су урађене по рејонима Бачка, Срем и Банат, показале су да се одступања јављају местимично и то у повећаном проценту гвожђа, мангана, амонијака у односу на прописан квалитет воде за пиће. Од 463 насеља у Војводини само 44 имају системе за одвођење отпадних вода, постројења за

Вода неисправна на свим чесмама

КРАГУЈЕВАЦ – Крагујевачки Институт за заштиту здравља саопштио је јуче да вода на свих девет јавних чесми у граду није микробиолошки исправна и да се не препоручује за пиће.

Како се наглашава, вода коју дистрибу-

пречишћавање отпадних вода постоје у само 14 општина и насеља од којих мали број функционише добро и квалитетно.

Вода за пиће у Војводини обезбеђује се захватањем подземних вода из свих издана од 12 до 230 метара, а процењује се да у 45 општина има 1.700 бунара и 307 водовода.

Како каже инжењер Марјановић, највећи проблем су сеоска насеља са сопственим каптажама које нико не контролише. У највећем броју дубоких сеоских бунара вода је хемијски и бактериолошки неисправна.

У 38 од укупно 45 војвођанских општина вода не одговара свим нормама

Морави и то у доњем току, поред великих градова. Пад квалитета воде донекле се приписује прекограничном загађењу река које улазе у Србију и које су загађене нафтом и тешким металима и органским компонентама. Брана на Дунаву код Ђердапа сматра се еколошком црном тачком због наноса и акумулације токсичних седимената. Токсичне загађујуће материје испуштене из великих индустријских центара (Новог Сада, Панчева, Београда, Смедерева) задржавају се у акумулационом ђердапском језеру.

У Банату око 25 одсто, а у Бачкој око 30 одсто становника пије исправну и квалитетну воду

Тара крије многе тајне...

НОВИ НАЦРТ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА ЦРНЕ ГОРЕ
Тару преводе у Морачу

Еколози по трећи пут крећу у битку за спас „сузе Европе“

ПЉЕВЉА – Над Таром су се по трећи пут надвигали „црни облаци“, овога пута у облику новог нацрта просторног плана Црне Горе, којим је, између осталог, поново планирано „превођење“ Таре у Морачу, због градње нових електрана. Представници НВО сектора сматрају да би реализацијом овог пројекта поново била нарушена еколошка равнотежа.

Ова нова „јабука раздора“ између невладиних организација и Владе Црне Горе прети да доведе до треће борбе за спас Таре – „сузе Европе“.

Милорад Митровић, координатор Кризне групе за Тару, подсећа да је својевремено намера власти Црне Горе и БиХ да заједно граде брану Бук Бијела подигла на ноге светску и домаћу јавност. Тада су Кризна група за Тару и НВО сектор (након реактивирања идеја из 1966. да се раде бране за ХЕ „Бијели брег“ и 2004. „Бук Бијела“) прикупили више од 10.000 потписа и предložили да се усвоји декларација о заштити Таре.

Црногорски парламент је, без гласова ДПС-а, Декларацију усвојио 14. децембра 2005. године. У Декларацији о заштити Таре јасно пише да није могуће никакво превођење њених вода у друге реке, што је уосталом и Унеско констатовао.

Уколико власт намерава поново да дирне Тару то значи да није извукао поуку из претходна

два покушаја и треба да им буде јасно – изгубиће и трећу битку – наглашава Митровић.

Он каже да упркос неким истраживањима нема довољно правних, научних докумената и објашњења о оправданости потеза енергетичара, да је потопе и преведу у Морачу.

– Тридесет осам година траје битка да се најбистрија река у свету спасе, да њена чудна и неодољива лепота остане неоскрнављена. Хиљаде новинских и електронских текстова објављено је у светским листовима и медијима, хиљаде људи, научника светског гласа, светских државника, генерала, представника УН, писаца, радника, земљорадника, амбасадора, правника... потписало је апел за њен живот... Сазивани су научни скупови, вођене занимљиве дебате пред владама и у скупштинским дворанама... – прича наш саговорник.

Он подсећа да је у оквиру пројекта „Биосфера и човек“, река Тара 1977. године уврштена у еколошки резерват биосфере света, чиме је заштићена међународним конвенцијама. Национални парк „Дурмитор“ је са Таром 1980. године уписан у регистар светске баштине при Унеску.

„Лепота ове реке, која крије многе загонетке, може да се искористи на безброј начина, а не да се уништи за сва времена“, каже на крају Митровић.

М. Радовић

У Београду без бриге

За разлику од Београдског водовода, само на четири јавна градска извора вода је у потпуности исправна

Житељи престонице не морају да брину какву воду пију, јер је квалитет пијаће воде на задовољавајућем нивоу, истакнуто је у „Еколошком билтену“ Градског секретаријата за заштиту животне средине. Међутим, лабораторијским анализама стручњаци Градског завода за заштиту здравља утврдили су да је вода у потпуности исправна само на четири јавна градска извора.

Према септембарским анализама Г333-а, по којима је испитивана микробиолошка, физичка, физичко-хемијска и хемијска исправност воде, за пиће се препоручује једино вода са Хајдучке чесме у Кошутњаку, Змајевцу на Јулином брду, Топчидерске леве чесме и са извора Света Петка у Раковици. Такође, исправна вода за пиће је и у приградским насељима и то на чесмама Сакинац у насељу Пиносава, Зеленик у Реснику, а у свим осталим градским и приградским чесмама вода је била или бактериолошки или физичко-хемијски неисправна. Узимање узорка воде за пиће на јавним чесмама Београда обавља се према уговору Г333 и Секретаријата за заштиту животне средине, према којем се испитивање обавља на 15 чесма и то од новембра до фебруара, а од марта до октобра провера воде за пиће обавља се на свих 26 чесма.

У лабораторијама Г333 редовно се обавља и контрола узорка воде за

пиће узетих из система Београдског водовода и то са инсталација и из резервоара и водоводне мреже. У тим анализама испитује се физичко-хемијски, бактериолошки и биолошки квалитет воде. Резултати лабораторијских анализа воде узете из мреже београдског водоводног система у августу показују да проценат физичко-хемијске неисправности износи 0,8 одсто, а проценат бактериолошких неисправности је 9,7 одсто. Такође, у оквиру посебног Програма систематског испитивања радиоактивности у животnoj средини мери се активност природних радионуклида у узорцима пијаће воде Београдског водовода. Резултати мерења активности радионуклида пијаће воде показали су да су у границама природног нивоа активности.

Осим тога, на територији Београда стручњаци Г333-а обављају и лабораторијска испитивања површинских вода, тако да је у септембру анализирано шест узорка воде узетих из Саве, шест из Дунава, два из Колубаре и по један узорак воде из канала Галовица, као и Топчидерске и Железничке реке. Анализе су показале да је вода углавном у границама друге класе бонитета речних вода у физичко-хемијском и бактериолошком аспекту, истакнуто је у „Еколошком билтену“.

Г. Башовић

Да се ја обезбедим, за сваки случај...

Прича о арсену у води у Зрењанину почела је пре пет година када је Завод за заштиту здравља у овом граду испитао квалитет воде. Знало се за повећану количину арсена у води, али је испитивањем, које је трајало више од једне године, утврђено да је концентрација већа од осам до 13 пута, али да арсен није тако опасан. Правилником из 1987. године дозвољена количина арсена била је 50 микрограма по литру, што важи и данас.

Чиста вода веома је ретка и углавном се налази у планинским подручјима, на пример, дуж реке Ђетиње, Рзава, Студенице, Моравице и Млаве у централној Србији.

Повећана бактериолошка загађења примећена су у великим рекама Дунаву, Тиси, Сави и

У Србији постоје 153 система јавног водоснабдевања који покривају око 50 одсто становништва. Међутим, многи не функционишу исправно, што доводи до великог губитка воде.

У Краљеву један механички колектор за пречишћавање воде, на ушћу Ибра у Западну Мораву, ради смањеним капацитетом. Канализације из околних села уливају се у потоке и подземне воде и стижу до Ибра и Мораве. У околини овог града има око 1307 сеоских водовода у које отпадне воде стижу подземним путевима. Проблем је што нема новца у општинској каси за изградњу фабрике воде у Краљеву, која би коштала између осам и десет милиона евра.

Према извештају Завода за здравствену заштиту, током прошле године узето је на анализу 1.092 узорка воде из јавних бунара и сви су били неисправни.

У Војводини и Поморављу најтежа је ситуација са снабдевањем воде за пиће. Да би се то поправило потребни су савремени уређаји за пречишћавање и одстрањивање нитрата и арсена из воде. Новца за те пројекте, засад нема, тако да су те две регије у тешкој ситуацији.

Нада Ковачевић

Фабрика за прераду воде у Макишу